

ikke til. Der maa noget mere til, for at Staten kan paatage sig at restaurere den, og dette mere kan kortelig udtrykkes saadan: Denne Bygning maa fortælle os noget om Fortiden, der maa ligge et Stykke Historie i denne Bygning; men jeg forstirer de Herrer, at om de restaurere Helligaandshuset, som her foreslaet efter denne Tegning, og vi saa vilde rejse over og se paa disse Mure, ville de ikke have det allermindste at fortælle. Der bliver ikke andet tilbage end Ydermurene af et Kloster, det vil sige nogle Ydermure, der ere restaurerede og forandrede saa mange Gange, at det vel er de samme Sten, men næppe ret meget af den oprindelige Stil. Jeg antager, et Stykke af den er den oprindelige Stil, men det er vistnok overordentlig lidt; selve Taget kan heller ikke blive i den oprindelige Stil uden en lille Smule. Jeg har set paa en anden Tegning, som findes paa den anden Side, men nej, for at blive begejstret over Helligaandshuset i Randers, burde der have været lidt mere end det; der burde have været lidt indvendig af Klosterets Stil tilbage; men der er ikke noget tilbage deraf. Dette Hus kan lige saa godt have været et Raadhus eller hvilken som helst anden fortentlig Bygning fra den Tid. Dette Hus fortæller os ikke, at den nogen Sinde har været et Kloster. Vidste man det ikke i Forvejen, vilde selv om man kendte lidt til Bygningskunsten i det 15de Aarhundrede — jeg har ogsaa læst lidt om, hvorledes Klostrene vare indrettede —, ingen finde paa, at det var et Kloster, medmindre det blev skrevet med store Bogstaver paa det. Det kunde maasse være rigtigt at sætte midt paa Facaden med store Bogstaver: Dette er Randers gamle Kloster, ligejoms vi se det paa Troja: dette skal være Troja. Der findes i Anmærkningerne en Skrivelse, understreven af den højtærede Minister — hans Navn staar derunder —, og i denne Skrivelse findes den Bemærkning, at Bygningen, Helligaandshuset, er et af vort Lands interessanteste arkitektoniske Mindesmærker fra Middelalderen. Jeg beder de Herrer lægge Mærke til Ordene: et af vort Lands interessanteste arkitektoniske Mindesmærker fra Middelalderen. Her lader jeg saa det historiske ligge, den store Betydning, der har været i enhver Munkesten fra vore gamle Klostre, selv om ingen ellers kan tænke paa, at disse Sten have været brugte til Klostre; jeg ser bort fra alt det historiske, fra alt det nationale, som det ærede Medlem fra Bogenfjeld (M. Nielsen) talte om. Jeg henholder mig til det rent arkitektoniske, og jeg vil gerne bede den ærede Minister oplyse mig om,

hvad der er i denne Bygning af interessant og af arkitektonisk, som gør, at dette Hus hører til vort Lands interessanteste Mindesmærker? Disse interesserer jeg mig i en overordentlig Grad for; jeg har gjort mig bekendt med dem, saa vidt jeg har haft Lejlighed til at kunne gøre det, men jeg vil ærlig tilstaa, at ved Helligaandshuset i Randers har jeg ikke kunnet finde noget som helst interessant, jeg har kun kunnet finde, hvad man har kunnet finde ved alle gamle Bygninger, at den vidner om, at i gamle Dage byggede man ikke saadan som nu, men finde noget særlig interessant arkitektonisk ved den kan jeg ikke forstaa, hvad den højtærede Minister mener med, og jeg ventede en Forklaring om dette fra den ærede Minister. Jeg har heller ikke kunnet læse mig til det i den Avisfejde, som er bleven ført; jeg har i det hele taget ikke kunnet faa fat paa den arkitektoniske Skønhed — ja, jeg vil ikke tale om Skønhed, men den arkitektoniske Værdighed ved denne Bygning ud over, hvad der er ved alle andre Bygninger fra den Tid. Historiske Minder kunnte sig jo ikke til Bygningen; det er allerede omtalt før, og det skal jeg ikke komme nærmere ind paa, der er kun dette, at Huset er gammelt; men hvis Finansudvalget vil samle paa gamle Bygninger, saa skal jeg gerne staffe det nogle gamle Bygninger, hvoraf nogle endda ere ældre end denne her, og det kan saa dem til endnu billigere Pris. Jeg indrømmer, at var det virkelig en Klosterbygning, der saa der, som gav os et Billede af, hvorledes de gamle Munkte have levet, og hvordan de have boet, saa skulde jeg nødig være med til at stemme imod en saadan Bevilling; for ogsaa jeg indrømmer, at fra Klostrene udgik det bedste af, hvad der var her i Danmark fra den Tid. Men disse sørgelige Rester af en gammel Klosterbygning i Randers fortjene virkelig ikke den Opmærksomhed og den Uærlighed, som Lovgivningsmagten nu viser dem.

Wistoft: Naar jeg nu tager Ordet for ogsaa at tale om Helligaandshuset i Randers, saa ville ærede Medlemmer maasse finde, at det er overflødig, efter at det saa vidtgaaende er drøftet her. Jeg kan dog ikke undlade at knytte nogle Bemærkninger til det, der allerede er udtalt; thi jeg højagter de Interesser, der fremkom fra det ærede Medlem for Ringkjøbing Amts 1ste Valokreds (S. C. Christensen) om vore historiske Mindesmærker og om, hvilken Betydning de have for vort Følelses- og Mæindelighed. Men jeg forstaaer ikke ret, hvorledes man kan tro paa, at nogen vil